

КОРПОРАТИВНЕ ЗВІТУВАННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

©2022 АВГУСТОВА О. О., РОМАШКО О. М., КУЗЬМЕНКО О. П.

УДК 657.1
JEL: G34; G39

Августова О. О., Ромашко О. М., Кузьменко О. П. Корпоративне звітування: європейський досвід

Розкриття інформації про екологічні, соціальні й управлінські аспекти (ESG) в діяльності компаній країн – членів Європейського Союзу (переважно великий і середній бізнес) останнім часом стає все більш актуальним. Метою дослідження є узагальнення європейського досвіду щодо сутності, формату презентації, наповненості, нормативного забезпечення та основних проблем, які виникають при складанні корпоративної звітності. У статті визначено, що корпоративна звітність у ЄС перебуває на етапі розвитку та постійного вдосконалення, оскільки щодня змінюються інформаційні запити внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів, на які необхідно оперативно та якісно реагувати менеджменту компаній. Розглянуто європейський досвід щодо розуміння економічної сутності корпоративної звітності. Виділено основні передумови впровадження корпоративного звітування в окремих країнах – членах Європейського Союзу щодо формування корпоративної звітності (сфера діяльності компанії, нефінансові показники, які відображаються у звітності, тощо), що є важливим підґрунтям для розвитку принципів сталого розвитку. Окреслені основні пропозиції щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку, які були надані у 2021 р. Європейською комісією. Розглянуто найбільш розповсюджені формати подання звітності, що відображають ефективність реалізації ESG-аспектів на підприємствах. Визначено, що формування нефінансової компоненти в корпоративній звітності надає конкретні переваги для компанії, допомагає зміцнити довіру інвесторів, бути бізнесу більш прозорим, відкрити компаніям доступ до нових джерел капіталу, але водночас це – клопіткий процес, який формує перед науковою спільнотою та бізнесом нові виклики.

Ключові слова: корпоративна звітність, нефінансова звітність, ЄС, ESG, сталий розвиток, інтегрована звітність.

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 18.

Августова Олена Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: o.avhustova@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5646-4432>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2218416/avhustova-olena/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57210147266>

Ромашко Ольга Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: o.romashko@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3466-3489>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2207991/olga-m-romashko/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57210156552>

Кузьменко Олена Петрівна – старший викладач кафедри обліку та оподаткування, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: o.kuzmenko@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7696-9294>

UDC 657.1
JEL: G34; G39

Avhustova O. O., Romashko O. M., Kuzmenko O. P. Corporate Reporting: European Experience

Disclosure of environmental, social and governance aspects (ESG) in the activities of companies of the European Union Member States (mainly large and medium-sized businesses) has recently become increasingly relevant. The purpose of the study is to summarize the European experience regarding the essence, format of presentation, contents, regulatory support and the main problems that arise in the preparation of corporate reporting. The article determines that corporate reporting in the EU is at the stage of development and continuous improvement, since information requests of internal and external stakeholders are changing daily, to which the management of companies has to respond promptly and efficiently. European experience in understanding the economic essence of corporate reporting is considered. The main prerequisites for the implementation of corporate reporting and elements of the non-financial component of corporate reports in the EU are allocated. The regulatory support operating in individual Member States of the European Union on the formation of corporate reporting (the scope of the company's activities, non-financial indicators reflected in the reporting, etc.) is considered and analyzed, which constitutes an important basis for the development of the principles of sustainable development. The main proposals on corporate reporting on sustainable development, submitted in 2021 by the European Commission, are outlined. The most common reporting formats reflecting the effectiveness of the implementation of ESG aspects at enterprises are considered. It is determined that the formation of a non-financial component in corporate reporting provides specific benefits for the company, helps to strengthen investor confidence, be more transparent, open up access to new sources of capital for companies, but at the same time it is a troublesome process that creates new challenges for the scientific community and business.

Keywords: corporate reporting, non-financial reporting, EU, ESG, sustainable development, integrated reporting.

Fig.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 18.

Avhustova Olena O. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: o.avhustova@knu.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5646-4432>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2218416/avhustova-olena/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210147266>

Romashko Olha M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: o.romashko@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3466-3489>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2207991/olga-m-romashko/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210156552>

Kuzmenko Olena P. – Senior Lecturer of the Department of Accounting and Taxation, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: o.kuzmenko@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7696-9294>

Розкриття інформації про екологічні, соціальні й управлінські аспекти (ESG) у діяльності компаній ЄС (значною мірою великий і середній бізнес) останнім часом стає все більш актуальним. Глобальний і локальний вплив корпоративної діяльності (права людини, клімат, повітря, ґрунт і забруднення води) перебувають під пильною увагою громадянського суспільства в ЄС. Спостерігаються позитивні тенденції в усвідомленні менеджментом і керівництвом необхідності розширювати стандартизовані форми фінансової звітності, доповнюючи їх нефінансовими показниками. Однак як у науковому середовищі, так і на рівні практичної реалізації даних тенденцій виникає більше питань, ніж відповідей, зокрема щодо: наповненості нефінансової компоненти, прозорості та надійності корпоративної звітності, довіри з боку стейкхолдерів, впливу корпоративного звітування на вирішення ESG проблем тощо.

Європейська спільнота [1–10] та значна кількість провідних вітчизняних вчених, зокрема Легенчук С. Ф., Вигівська І. М., Грицак О. С., Хоменко Г. Ю. [16], Єршова Н. Ю. [13], Єфименко Т. І., Костирко Л. А. [14], Холявка В. З. і Лешко Х. С. [18], досліджують питання сутності, значення та перешкод у розвитку корпоративного звітування. Віддаючи належне вагомості наукового доробку та з урахуванням постійного розвитку корпоративного звітування, оскільки щодня змінюються інформаційні запити внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів, вважаємо за необхідне розглянути сучасний стан та європейський досвід щодо формування корпоративної звітності.

Метою дослідження є узагальнення європейського досвіду щодо сутності, формату презентації, наповненості, нормативного забезпечення та основних проблем, які виникають при складанні корпоративної звітності.

Сьогодні зацікавлені сторони (працівники, місцеві громади, неурядові організації, споживачі та інвестори) все частіше звертаються до керівництва й акціонерів компанії, запитуючи, чи введення їх бізнесу повністю враховує екологічні та соціальні чинники, і чи відповідають очікуванням суспільства їх структури управління (ESG) [11]. Наприклад, най-

більший у світі інвестиційний фонд BlackRock змінює свою інвестиційну стратегію, щоб зосередитися на сталому розвитку, тому що інвестори тепер визнають, що кліматичний ризик є інвестиційним ризиком [7]. Отже, щодня перед керівництвом європейських компаній виникає потреба у швидкій реакції на інформаційні запити зацікавлених сторін і проблема, як саме висвітлити ESG-аспекти при звітуванні.

Основними передумовами впровадження звітування про ESG-аспекти у ЄС є:

- 1) вимоги зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів: населення, регіональних адміністрацій, неурядових організацій, споживачів, постачальників і підрядників, інвесторів, акціонерів, працівників підприємства, громадськості, засобів масової інформації (ЗМІ), наукових працівників, суб'єктів управління корпорацією (менеджменту) тощо;
- 2) поліпшення операційної діяльності та репутації підприємства: зростання продуктивності праці, скорочення обсягів споживання енергоносіїв, зменшення шкідливих викидів у навколишнє середовище, поліпшення іміджу підприємства та зниження процентних ставок за кредитами банків, підвищення вартості акцій тощо;
- 3) дотримання нормативних актів ЄС [12].

За сучасних умов до вищезазначених передумов впливу на розвиток корпоративної звітності також додається поява нових технологічних інновацій у сфері обробки, збереження, передачі та візуалізації облікової інформації, які змінюють як підходи до організації процесу формування корпоративної звітності, способи її передачі та презентації користувачам, так і способи надання впевненості щодо її достовірності та релевантності [15].

Перші звіти з нефінансовими показниками були зроблені європейськими компаніями в 70-х роках минулого сторіччя. За останніх 5 років у Франції подано майже 5000 звітів (800 підприємств), у Німеччині більше 7000 звітів (1280 підприємств), в Італії майже 5000 звітів (700 підприємств), у Польщі понад 480

звітів (500 підприємств), у Швеції 351 підприємство подає нефінансову звітність (із 864 зареєстрованих підприємств).

Фундаментом для розробки нефінансової компоненти корпоративних звітів у Європейському Союзі є ряд нормативних документів: Директива щодо нефінансової та різноманітної звітності (2014/95/ЄС [6]), Директива про бухгалтерський облік (2013/34/ЄС [5]), Директива про обов'язковий аудит (2006/43/ЄС), Глобальна ініціатива зі звітності (GRI, 2013), Регламент про аудит (537/2014) та Директива про прозорість 2004/109/ЄС, де зазначено основні вимоги, що забезпечують якість корпоративного звітування та його застосування в ЄС.

У 2021 р. Європейська комісія опублікувала пропозицію до Директиви щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (CSRD), яка буде вносити зміни до існуючої Директиви про нефінансову звітність (2014/95/ЄС [6]). Переглянута директива підтримує Європейську зелену угоду – набір політичних заходів, спрямованих на боротьбу з кліматичною кризою. Очікується, що 27 держав – членів ЄС імплементують нову директиву в національне законодавство до 31 грудня 2022 р.

Сфера дії запропонованої директиви буде розширена:

- ✦ *по-перше*, це стосуватиметься всіх компаній, які котируються на регульованих ринках ЄС, за винятком мікрокомпаній. Малі та середні підприємства будуть мати час, щоб відповідати поставленим вимогам, до 1 січня 2026 р.;
- ✦ *по-друге*, директива застосовуватиметься до «великого підприємства», яке є або компанією ЄС, або дочірньою компанією компанії, що не входить до ЄС. Також варто зазначити, що в більшості країн – членів ЄС у різній формі розроблені та функціонують національні нормативи, де визначено і підприємства, які мають подавати нефінансову звітність, і структуру цієї звітності (табл. 1). ЄС використовує як м'які форми мотивування скласти корпоративну звітність, так і жорстко визначені законодавством вимоги;
- ✦ *по-третє*, вона застосовуватиметься до страхових компаній і кредитних установ незалежно від їх організаційно-правової форми.

Щоб досягнути максимального ефекту від корпоративної звітності та задовольнити інформаційні потреби всіх стейкхолдерів підприємств відповідно до опублікованих пропозицій Директиви щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (CSRD), необхідно буде розкривати більше інформації щодо основних засад концепції про сталий розвиток, ніж будь-коли раніше, можливо, включно з інформацією про їхні бізнес-моделі, стратегії та логістичні зв'язки [17].

Опублікуванні пропозиції також передбачають зобов'язати компанії розширювати інформацію при звітуванні, а також завіряти її у зовнішньої сторони. Так, відповідно до досліджень, які були проведені у 2020 р. [10], більшість компаній уже здійснюють перевірку на достовірність сформованих звітів (рис. 1).

Головною проблемою, з якою стикаються компанії при відображенні різних груп нефінансових показників, є складність їх оцінки. Саме тому багато компаній формують корпоративні звіти, але по-різному розкривають ті чи інші показники. Як свідчить європейська практика, серед інших перевагу мають показники, які, по-перше, безпосередньо впливають з бізнес-моделі компанії і тому не вимагають додаткових розрахунків. Аналіз статистики розкриття економічних показників показує, що для більшості компаній оприлюднення основної частини відомостей економічного характеру не викликає істотних труднощів. Проте в контексті сталого розвитку економічна результативність не є єдино визначеною, актуальною стає й інформація щодо соціального та екологічного напрямів діяльності. Необхідність формування узагальнюючих показників соціально-економічної динаміки продиктована сутністю звіту про сталий розвиток – узгоджених і прогресивних змін нефінансових екстерналій на тлі позитивної динаміки економічної результативності, забезпечення контролю за власністю приватних і публічних інтересів сторін, які прямо або опосередковано пов'язані з діловою активністю підприємств [13].

Також у дослідженнях АССА визначено, що «необхідно більше уваги приділяти вивченню ролі інтересів інвесторів, надати цьому пріоритет у процесі вироблення стратегії з боку законодавців та розробників стандартів» [1]. Однак відзначимо, що при цьому недоцільно збільшувати кількість звітів, оскільки це призводить до зниження їх цінності для користувачів і прозорості діяльності компанії: важлива інформація «розмивається» зі зростанням обсягів даних. За даними компанії «Deloitte», за останні роки обсяг фінансової інформації в річній звітності компанії збільшився майже удвічі, а нефінансової інформації – в 6 разів [4].

У результаті цього багато професійних організацій і міжнародних бухгалтерських компаній розпочали розробку власних моделей звітування корпорацій і формування концептуальних засад наповнення нефінансової компоненти звітності [16].

На рис. 2 зображено, яку саме нефінансову інформацію надають компанії у своїх звітах.

При цьому найбільш розповсюдженими формами, що відображають ефективність реалізації ESG-аспектів на підприємствах, є:

- ✦ Звіт зі сталого розвитку, що спирається на Глобальну ініціативу зі звітності (GRI), який є одним із найскладніших нефінансових звітів,

Аналіз нормативно правового забезпечення щодо корпоративної звітності в окремих країнах – членах ЄС

Нормативно-правові вимоги	Розмір бізнесу	Сфера діяльності компанії	Нефінансові показники, які відображаються у звітності	Звітність
1	2	3	4	5
Австрія				
Sustainability and Diversity Improvement Act 257/ME	1. Співробітники: понад 500 осіб. 2. Чистий оборот: понад 40 млн євро або сума балансу: понад 20 млн євро	Окремо визначені підприємства; кредитні установи; страхові компанії; підприємства, орієнтовані на ринок капіталу	Екологічні показники; соціальні та трудові питання; права людини; питання корупції та боротьби з хабарництвом	Звіт про управління або інший окремий нефінансовий звіт
Бельгія				
Amendment to Companies Code 2564/ (2016/2017)	1. Співробітники: понад 500 осіб. 2. Чистий оборот: понад 34 млн євро або сума балансу: понад 17 млн євро	Окремо визначені підприємства; кредитні установи; страхові компанії; віддалені (сільські) організації	Екологічні показники; соціальні та трудові питання; права людини; питання корупції та боротьби з хабарництвом	Звіт про управління або інший окремий звіт із посиланням на звіт про управління
Кіпр				
Companies Act Amendment 3	1. Співробітники: понад 500 осіб. 2. Чистий оборот: понад 40 млн євро або сума балансу: понад 20 млн євро	Окремо визначені підприємства; кредитні установи; страхові та перестрахові організації	Екологічні показники; соціальні та трудові питання; права людини; питання корупції та боротьби з хабарництвом	Зведений звіт про управління, або окремий звіт, опублікований разом зі звітом про управління, або окремий звіт, опублікований на вебсайті, протягом 6 місяців з дати закриття балансу з посиланням у звіті про управління
Болгарія				
Amendment to the Accounting Act 237	1. Співробітники: понад 500 осіб. 2. Чистий оборот: понад 76 млн болгарських левів або сума балансу: понад 38 млн болгарських левів	Окремо визначені підприємства; кредитні установи; страхові та перестрахові компанії; пенсійні фонди; інвестиційні фірми; національна залізниця; початальники електроенергії та природного газу; підприємства водопостачання та водовідведення	Екологічні показники; соціальні та трудові питання; права людини; питання корупції та боротьби з хабарництвом	Звіт про управління або окремий звіт, опублікований разом зі звітом про управління, або окремий звіт, опублікований на вебсайті до 30 червня наступного року, з посиланням на звіт про управління

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5
Франція				
Amendments to the Law on Accounting PZE No. 51	1. Співробітники: понад 500 осіб. 2. Чистий оборот: понад 40 млн євро або сума балансу: понад 20 млн євро	Окремо визначені підприємства; кредитні установи; страхові компанії; інвестиційні фонди, які не заєстраховані на біржі, відповідають вимогам, якщо їхній чистий оборот перевищує 100 мільйонів євро	Екологічні показники; соціальні та трудові питання; права людини; питання корупції та боротьби з хабарництвом	Річний звіт протягом 8 місяців після закінчення фінансового року та розміщений на вебсайті за 5 останніх років
Німеччина				
CSR Directive Implementation Act	1. Співробітники: понад 500 осіб. 2. Чистий оборот: понад 12 млн євро або сума балансу: понад 20 млн євро	Кредитні установи; страхові компанії; компанії, орієнтовані на ринок капіталу, в організаційно-правовій формі: товариства з обмеженою відповідальністю або кооператив	Екологічні показники; соціальні та трудові питання; права людини; питання корупції та боротьби з хабарництвом	Звіт про управління або окремий нефінансовий звіт протягом 4 місяців після дати балансу
Угорщина				
Amendments to Act C of 2000 on Accounting	1. Співробітники: понад 500 осіб. 2. Чистий оборот: понад 12 млрд форинтів або сума балансу: понад 6 млрд форинтів	Кредитні установи; страхові та перестрахові компанії; інвестиційні фірми; емітенти, у тому числі розпорядники інвестиційних фондів; інші організації із суспільним інтересом	Екологічні показники; соціальні та трудові питання; права людини; питання корупції та боротьби з хабарництвом	Річний звіт або консолідований річний звіт
Італія				
Legislative Decree 30 December 2016, n. 254	1. Співробітники: понад 500 осіб. 2. Чистий оборот: понад 12 млн євро або сума балансу: понад 20 млн євро	Окремо визначені підприємства; банки; страхові та перестрахові компанії	Екологічні показники; соціальні та трудові питання; права людини; питання корупції та боротьби з хабарництвом	Звіт про управління, або окремий звіт, затверджений адміністративним органом та аудитором, поданий разом із фінансовою звітністю, опублікований у реєстрі компанії разом зі звітом про управління

Джерело: складено на основі [9].

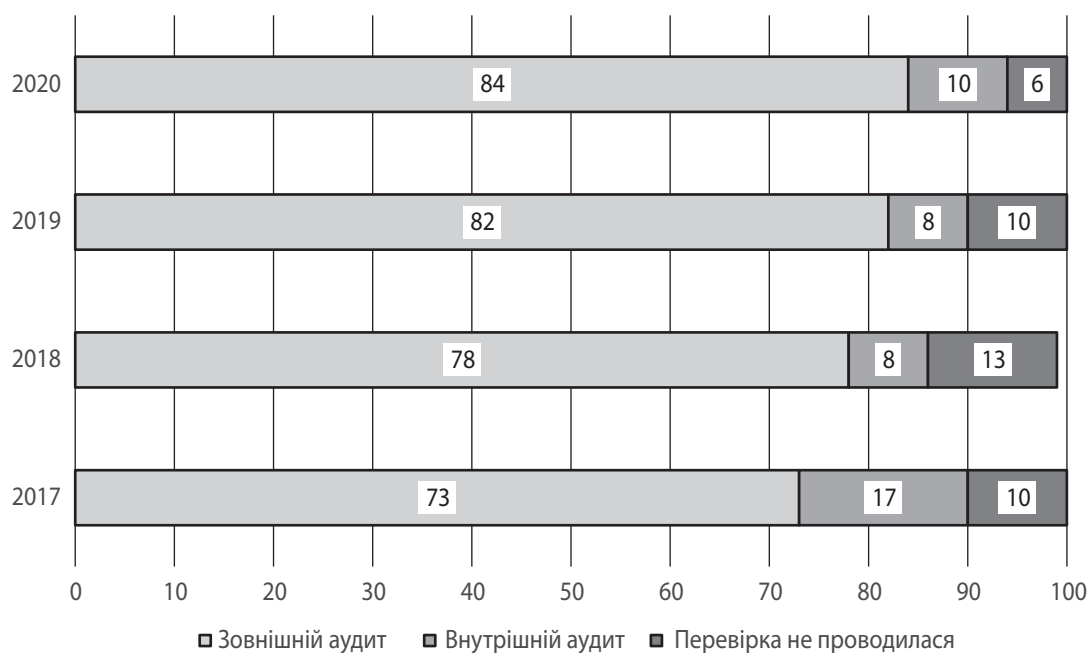

Рис. 1. Варіанти перевірок достовірності корпоративної звітності (вибірка компаній з Європи та Азії), %

Джерело: складено за [10].

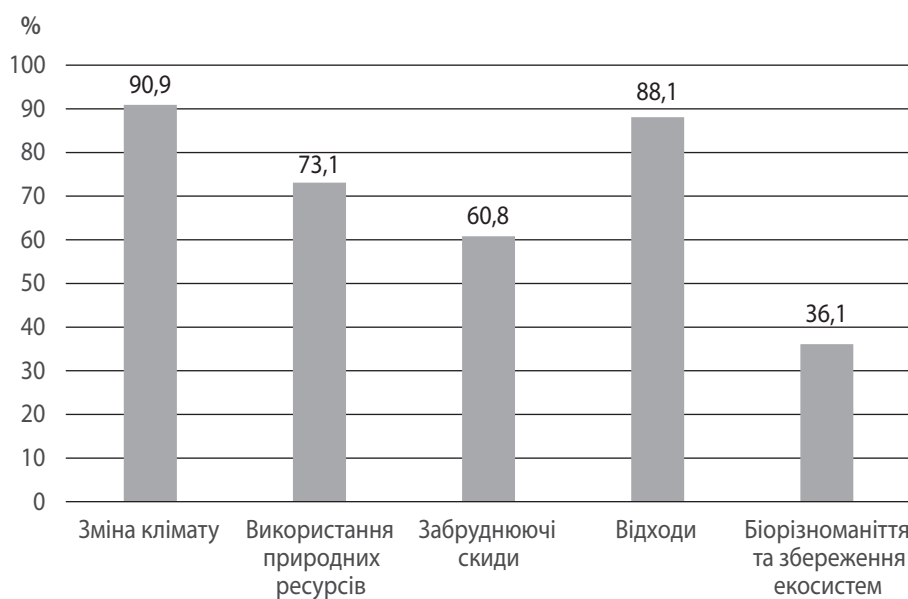

Рис. 2. Нефінансова компонента в корпоративній звітності (вибірка компаній з Європи та Азії), 2020 р.

Джерело: складено за [10].

де відображаються основні складові соціальної відповідальності, починаючи від візії та стратегії підприємства та завершуючи ключовими показниками діяльності. Протягом 2018 р. кількість підприємств, що використовували саме даний звіт для представлення інформації щодо реалізації ESG-аспектів, складає 75% серед 250 найбільших компаній світу.

- ★ Звіт за стандартом AA1000 (Account Ability). Даний звіт спирається на постійне врахування в роботі підприємств думок і пропозицій

усіх зацікавлених сторін, тобто стейкхолдерів. Основною відмінністю даного звіту є здійснення соціального та етичного аудиту діяльності компанії.

- ★ Звіт за стандартом SA 8000 (Social Accountability), що характеризується вузьким відображенням результатів соціальної відповідальності, зокрема роботи з персоналом.
- ★ Звіт підприємства про корпоративну соціальну відповідальність (ISO 14000). Даний звіт не має єдиної форми та створюється кожним

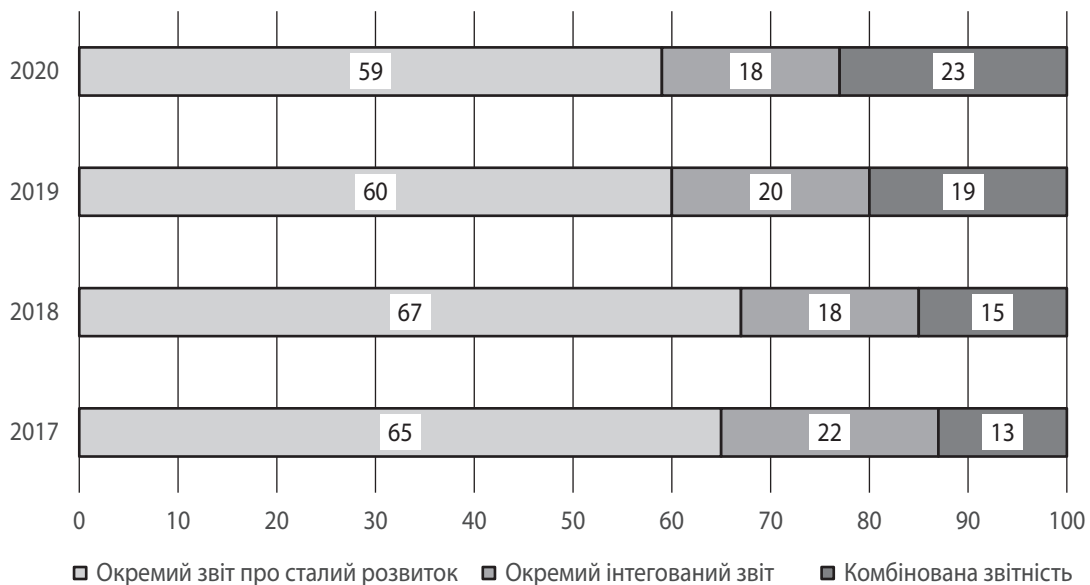
підприємством самостійно. Відповідно, що саме відобразити в нефінансовій звітності, визначає підприємство. Даний вид звітності є досить поширеним серед вітчизняних підприємств, особливо середніх і малих. Показник розміщення нефінансових звітів серед українських підприємств є досить низьким – 16 зі 100 компаній.

У європейській практиці є випадки, коли компанії використовують кілька стандартів одночасно: при відображенні економічних показників дотримуються стандартів GRI, а при підготовці описової частини – стандартів серії AA1000. Також існує варіація щодо представлення звітів (рис. 3).

ють певний розмір, тоді як інші регіони йдуть добровільним шляхом.

- ✦ Формування нефінансової компоненти в корпоративній звітності надає конкретні переваги для компанії, допомагає зміцнити довіру інвесторів, бути бізнесу більш прозорим і, відповідно, відкрити компаніям доступ до нових джерел капіталу.
- ✦ Корпоративна звітність в ЄС має великий варіативний ряд при презентації основних нефінансових показників, проте не позбавлена різних технічних проблем.

Таким чином, корпоративна звітність є важливим інструментом звітності, що відповідає сучасним реаліям економічного середовища Європейського Союзу. ■

Рис. 3. Варіанти надання нефінансової інформації (вибірка компаній з Європи та Азії), %

Джерело: складено за [10].

Опираючись на досвід країн ЄС, нефінансові звіти готуються із залученням топ-менеджерів, зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів. На сьогодні є розроблені санкції щодо невиключення нефінансових показників до щорічного звіту, і топ-менеджери будуть їх сплачувати (у 27 країнах – членах ЄС) [18].

І ще однією проблемою, яка виникає під час формування корпоративної звітності, є понесені витрати на її формування.

ВИСНОВКИ

Дослідження сучасної європейської практики складання корпоративної звітності показало таке:

- ✦ Відбувається постійний розвиток і вдосконалення нормативного забезпечення для складання корпоративної звітності, розширення поля впливу та мотивації з боку держави. ЄС збирається зобов'язати розкривати нефінансову інформацію для компаній, що перевищу-

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Report on the results of the study ACCA «Understanding investors: directions for corporate reporting» / ACCA (2013). URL: <https://www.slideshare.net/bazhu/understanding-investors-directions-for-corporate-reporting-acca-research>
2. Arvidsson S., & Dumay J. (2021). Corporate ESG reporting quantity, quality and performance: Where to now for environmental policy and practice? *Business Strategy and the Environment*, 2021. Vol. 31. Iss. 3. P. 1091–1110. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.2937>
3. Cordoş G. S., Fülöp M. T., and Măgdaş N. The Concept of Corporate Reporting and Audit Quality Management Accounting Standards for Sustainable Business Practices. 2020. P. 251–271. DOI: 10.4018/978-1-7998-0178-8.ch014
4. Write from the Start: Surveying Narrative Reporting in Annual Reports // Deloitte. 2008. URL: <https://www.iasplus.com/en-gb/publications/uk/other/write-from-the-start-surveying-narrative-reporting-in-annual-reports>

5. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC. URL: <https://www.legislation.gov.uk/eudr/2013/34/contents>
6. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014, amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095>
7. Edelman E. A. Washington, DC: Depicting trans spatialities. In: *Trans Vitalities*. Routledge, 2020. P. 30–56.
8. Bochenek M. Analysis of the integrated reporting use in EU countries. *Problems and Perspectives in Management*. 2020. Vol. 18. Iss. 3. P. 106–117. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.18\(3\).2020.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.18(3).2020.09)
9. Member State Implementation of Directive 2014/95/EU. A comprehensive overview of how Member States are implementing the EU Directive on Non-financial and Diversity Information. URL: <https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/1711-NFRpublication-GRI-CSR-Europe.pdf>
10. Reporting Matters 2020 / WBCSD (2020). URL: <https://www.wbcsd.org/Programs/Redefining-Value/Reporting-matters/Resourses/Reporting-matters-2020>
11. Baron R. (2014) The Evolution of Corporate Reporting for Integrated Performance. Background paper for the 30th Round Table on Sustainable Development 25 June 2014. OECD Headquarters, Paris URL: https://www.researchgate.net/publication/275038287_The_Evolution_of_Corporate_Reporting_for_an_Integrated_Performance
12. Атамас П. Й. Інтегрована корпоративна звітність: проблеми впровадження. *Академічний огляд*. 2015. № 1. С. 78–85. URL: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2015/1/12.pdf>
13. Єршова Н. Ю. Звітність про сталий розвиток: актуальні питання впровадження // Матеріали Міжнародної наукової конференції «Розвиток інтегрованої звітності підприємства» (м. Житомир, 4–5 жовтня 2019 р.). Житомир, 2019. С. 226–228.
14. Костирко Р. О., Костирко Л. А., Лубенченко О. Е., Чернодубова Е. В. Інтегрована корпоративна звітність : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Севе́родонецьк : Вид-во СЧУ ім. В. Даля, 2020. 304 с
15. Легенчук С. Ф. Майбутнє корпоративної звітності: історія, перспективи та проблеми. *Облік і фінанси*. 2020. № 2. С. 29–38. DOI: 10.33146/2307-9878-2020-2(88)
16. Легенчук С. Ф., Вигівська І. М., Грицак О. С., Хоменко Г. Ю. Проблеми розвитку корпоративної звітності в перехідний період: бачення професійних організацій. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 1. С. 66–82. DOI: 10.35774/visnyk2021.01.66
17. Погуда Н. В., Касторська С. К. Корпоративна соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку туристичного підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 1. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.1.51
18. Холявка В. З., Лешко Х. С. Аналіз нефінансових звітів корпоративної соціальної відповідальності у сфері туризму. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. № 1. С. 163–168. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-61-163-168>

REFERENCES

- Arvidsson, S., and Dumay, J. "Corporate ESG reporting quantity, quality and performance: Where to now for environmental policy and practice?" *Business Strategy and the Environment*, vol. 31, no. 3 (2021): 1091-1110.
- Atamas, P. I. "Intehrovana korporatyvna zvitnist: problemy vprovadzhenia" [Integrated Corporate Reporting: Implementation Issues]. *Akademichnyi ohliad*, no. 1 (2015): 78–85. <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2015/1/12.pdf>
- Baron, R. "The Evolution of Corporate Reporting for Integrated Performance". Background paper for the 30th Round Table on Sustainable Development 25 June 2014. OECD Headquarters, Paris. https://www.researchgate.net/publication/275038287_The_Evolution_of_Corporate_Reporting_for_an_Integrated_Performance
- Bochenek, M. "Analysis of the integrated reporting use in EU countries". *Problems and Perspectives in Management*, vol. 18, no. 3 (2020): 106-117.
- Cordos, G. S., Fulop, M. T., and Magdas N. *The Concept of Corporate Reporting and Audit Quality Management Accounting Standards for Sustainable Business Practices*. (2020): 251-271.
- "Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC". <https://www.legislation.gov.uk/eudr/2013/34/contents>
- "Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014, amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups". <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095>
- Edelman, E. A. "Washington, DC: Depicting trans spatialities". In *Trans Vitalities*, 30-56. Routledge, 2020.
- Kholiavka, V. Z., and Leshko, Kh. S. "Analiz nefinansovykh zvitiv korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti u sferi turizmu" [Analysis of Non-Financial Reports of Corporate Social Responsibility in the Field of Tourism]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, no. 1 (2021): 163-168. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-61-163-168>
- Kostyrko, R. O. et al. *Intehrovana korporatyvna zvitnist* [Integrated Corporate Reporting]. Sievierodonetsk: Vyd-vo SNU im. V. Dalia, 2020.
- Lehenchuk, S. F. "Maibutnie korporatyvnoi zvitnosti: istoria, perspektyvy ta problemy" [The Future of Corporate Reporting: History, Perspectives and Problems]. *Oblik i finansy*, no. 2 (2020): 29-38.

Lehenchuk, S. F. et al. "Problemy rozvytku korporatyvnoi zvitnosti v perekhidnyi period: bachennia profesii-nykh orhanizatsii" [Problems of Development of Corporate Reporting in the Transition Period: The Vision of Professional Organizations]. *Visnyk ekonomiky*, no. 1 (2021): 66-82.

DOI: 10.35774/visnyk2021.01.66

"Member State Implementation of Directive 2014/95/EU. A comprehensive overview of how Member States are implementing the EU Directive on Non-financial and Diversity Information". <https://www.accountancyeuropa.eu/wp-content/uploads/1711-NFRpublication-GRI-CSR-Europe.pdf>

Pohuda, N. V., and Kastorska, S. K. "Korporativna sotsialna vidpovidalnist yak skladova stratehii rozvytku turystychnoho pidpryemstva" [Corporate Social Responsibility as an Integrated Strategy for the Development of a Tourist Enterprise]. *Efektivna ekonomika*, no. 1 (2020).

DOI: 10.32702/2307-2105-2020.1.51

"Report on the results of the study ACCA «Understanding investors: directions for corporate reporting»". ACCA (2013). <https://www.slideshare.net/bazhu/understanding-investors-directions-for-corporate-reporting-acca-research>

"Reporting Matters 2020". WBCSD (2020). <https://www.wbcsd.org/Programs/Redefining-Value/Reporting-matters/Resources/Reporting-matters-2020>

"Write from the Start: Surveying Narrative Reporting in Annual Reports". Deloitte. 2008. <https://www.iasplus.com/en-gb/publications/uk/other/write-from-the-start-surveying-narrative-reporting-in-annual-reports>

Yershova, N. Yu. "Zvitnist pro stalii rozvytok: aktualni pytannia vprovadzhennia" [Sustainability Reporting: Current Implementation Issues]. *Rozvytok intehrovanoi zvitnosti pidpryemstva*. Zhytomyr, 2019. 226-228.

УДК 336.221.4

JEL: H30; F30

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-82-88>

МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ Й ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

©2022 САВЧЕНКО М. В., КЛЕЩЕНКО Б. С., ШЕЙГЕЦЬ А. М.

УДК 336.221.4

JEL: H30; F30

Савченко М. В., Клещенко Б. С., Шейгець А. М. Міжнародне оподаткування й особливості функціонування податкових систем у провідних країнах світу

Метою статті є визначення поняття міжнародного оподаткування та його ролі в розвитку суспільства, впливу податкових систем на економічне зростання країн світу, особливості податкових систем розвинутих країн та їх місце в рейтингу за індексом міжнародної конкурентоспроможності податкової системи. Також було досліджено основні зміни оподаткування в розвинутих країнах, складено рейтинг і проведено аналіз на підставі показників податкових надходжень та конкурентоспроможності. Аналізуючи, систематизуючи й узагальнюючи наукові праці багатьох учених, було розглянуто сучасні моделі оподаткування, особливості та відмінності податкових систем провідних країн світу. Таким чином, було виявлено, що основним джерелом надходжень до бюджету порівняно із іншими джерелами, є податки – як у розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються. Оподаткування є основною функцією управління. Воно має потенціал формувати стосунки між державою та суспільством. Податкові надходження дозволяють державам забезпечувати безпеку та суспільні блага. Крім того, податкова політика, яка доповнює грошово-кредиту політику, має життєво важливе значення у збереженні економічної стабільності за рахунок обмеження рівня інфляції та врівноваження рівноваги на ринку. У результаті дослідження було визначено основні податки, що використовуються для вимірювання індексу міжнародної конкурентоспроможності податкової системи, наведено аналіз зміни положення в рейтингу індексу міжнародної конкурентоспроможності податкової системи країн «Великої сімки». Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є обґрунтування залежності між функціонуванням податкових систем країн «Великої сімки» та економічним становищем і розвитком цих країн, а також впливу податкових надходжень на ВВП. Існує потреба виявлення основних тенденцій функціонування податкових систем провідних країн світу, визначення впливу зовнішніх факторів на податкову політику, а також оцінка податкових систем розвинених країн за індексом міжнародної конкурентоспроможності податкової системи. **Ключові слова:** оподаткування, податкова система, конкурентоспроможність податкової системи, Міжнародний індекс податкової конкурентоспроможності (ITCI), Податковий кодекс.

Рис.: 1. Табл.: 3. Бібл.: 21.

Савченко Марина Василівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри міжнародних економічних відносин, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: m_savchenko@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9063-3551>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57208318448>

Клещенко Богдана Сергіївна – студентка, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: kleshchenko.b@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4620-0115>

Шейгець Анна Миколаївна – студентка, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: sheihets.a@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6901-8645>